

# ಉಡುಪಿ ಕನಕನ ಕಿಂಡಿ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ರಾಜಕಾರಣದ ಸ್ವರೂಪ

ಡಾ.ಶುಭಾ ಮರವಂತೆ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಉಡುಪಿ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದ ಕನಕದಾಸರ ಬದುಕಿನ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ಶೂದ್ರ ಸಂವೇದನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿ ತೀರದ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಉಡುಪಿ ಆಗ ತಾನೇ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಆಗಮನ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳ ಮತ ಪ್ರಚಾರದ ಕೇಂದ್ರವಾಗುವ ಸನ್ನಾಹದಲ್ಲತ್ತು. ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರು, ಭಟ್ಕಳ ಈ ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಊರುಗಳಲ್ಲ ಹಿಂದುತ್ವ ತನ್ನ ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಸತ್ವಗಳಿಂದ ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರನಾಳಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಾವು ಗಮನಿಸುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಕರಾವಳಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ತಪಸ್ಸಿನ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಅಲ್ಲದೆ ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈಷ್ಣವ ದೊರೆ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಕೂಡ ತುಳುವ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಸರಿನ ಮೂಲಕವೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾರಣದಿಂದ ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕನಕನ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಅವನ ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಜ್ವಲಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶ. ಉಡುಪಿ-ಕೃಷ್ಣ-ಕನಕನ ಕಿಂಡಿಯ ಕುರಿತಾದ ಐತಿಹ್ಯ-ಪವಾಡಗಳು ನಿರೂಪಿಸುವ ಚರಿತ್ರೆಯು ಕನಕನ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ವೈದಿಕರ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವೈದಿಕರ ದೇವರು ಶೂದ್ರನಿಗೂ ದರ್ಶನ ನೀಡಿದ ಎನ್ನುವುದು ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕನಕನ ಕಿಂಡಿಯ ಹಿಂದಿನ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ಕನಕದಾಸರಿಗೂ ಕನಕನ ಕಿಂಡಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ವಾದ ಸಂಶೋಧಕರ ನಡುವಿದೆ. (ವಿವರಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಬಜ್ಜರಿಗೆಯವರ ಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು) ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಕಿಂಡಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರವಷ್ಟೇ ಈ ಪವಾಡ ಕತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಅವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಶೈವಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಸಿದ್ಧ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. “ಅರೆಕಾಡಿನ ಈ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪಶುಪಾಲಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಸಮುದ್ರದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಿರುವ ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ವೇಣುಗೋಪಾಲನ ವಿಗ್ರಹವು ದೊರೆತಿದ್ದು ಅದನ್ನು ತಂದು ಮದ್ದ ಸರೋವರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಬಯಲನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಬಯಲು ಆಲಯಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಭಾವಣಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ದನಶಾಹಿಗಳೇ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೂಜೆಯ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ‘ಗೋಪಾಲ ಕಾಲ’ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಗೋಪಾಲ ಕಾಲಾ’ ಎಂದರೆ ದನಗಾಹಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಂದ ತಂದ ಬುತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕುವುದು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಪಲ್ಟಿ, ರೊಟ್ಟಿ, ಗಂಜಿ, ಖಾದ್ಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಅದು ನನ್ನದು-ತನ್ನದು ಎಂಬ ಭೇದ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಮಾಡುವುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಗೋಪಾಲ ಕಾಲಾಪ್ರಸಾದ ಪದ್ಧತಿಯು ಎಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣಮಂದಿರಗಳಲ್ಲ ಭಜನೆಯ ನಂತರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆ, ಜಾತಿಯ ಭೇದ ಭಾವ, ಮೇಲರಿಮೆ-ಕೀಳರಿಮೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಸಾದ ಪದ್ಧತಿ ಉಡುಪಿಯ ಕೃಷ್ಣಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇಂದು ನೋಡಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ”

ಮುಂದೆ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ನೆಲೆಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ವೈಷ್ಣವ ಮತ ನಿಷ್ಠೆ ಮೆರೆದರು. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಘನ ವಿಶೇಷಣ ದೊರೆತ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನ ಕೀರ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ಎಂಬ ವಾದವೊಂದರ ಮೂಲಕ ಉಡುಪಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲು ತೊಡಗಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ ೧೪೩೭ರಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಭತ್ತಿ ಶಾಸನವು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ 'ವಿಜಯನಗರ ಇಮ್ಮಡಿ ದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ವೊಡೆಯರು ಬಾರಕೂರು ಪ್ರದೇಶದ ರಾಜ್ಯ ಪಾಲರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮಂದಿರದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬೀಗ ಜಡಿದು ಅಲ್ಲಿಯ ಪೂಜೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮಂದಿರದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೂಜೆ ನಿಂತಿತು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿವರ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಉಡುಪಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಭತ್ತಿ ಶಾಸನದ ಭಾಗವು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಹಾಗೆ 'ಶಿವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ಸಂತೈಸುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅನ್ಯಮನ್ಯಂಗಳು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರ ಪ್ರತಿಮಾಭಲನವಾದಲ,' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಸತ್ಯವೆನೆಂದರೆ ಶಿವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಠಾಧೀಶರು, ಅರ್ಚಕರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಜಗಳ ತಾರಕಕ್ಕೆರಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಈ ಜಗಳ ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೂಲ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅರಸರು ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೂಜಾರಿಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದರು ಇಲ್ಲವೆ ಹೊರಗಟ್ಟಿದ್ದರು. 'ಪ್ರತಿಮಾಭಲನೆ' ಎಂಬ ಪದ ಸೂಚಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯೂ ಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಬಿಜ್ಜರಗಿಯವರು ಗುರುತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಂದಿರದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದಾಳಿ ಮತ್ತು ಮಂದಿರದ ಪೂಜಾರಿಗಳು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಬೀದಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಚರಿತ್ರೆ ಶಾಸನೋಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಉಡುಪಿ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಲುಪ್ತವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇದರ ಹಿಂದೆ ಬೇರೆಯದೆ ಆದ ರಾಜಕಾರಣವಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಪ್ರತಿಮಾ ಭಲನೆ'ಯ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಘಟನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕನಕ-ಉಡುಪಿ ಸಂಬಂಧದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ವಾದಿರಾಜರು ಕನಕದಾಸರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೇ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಘಟನೆಯು ಆ ಕಾಲದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘರ್ಷದ ಕಥನವಾಗಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಕಳಂಕ ಪ್ರಾಯವಾದ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ತೆರೆಗೆ ಸರಿಸುವ ಹುನ್ನಾರವಾಗಿ ಕನಕ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಕರಣದ ಗಮನವನ್ನು ಬೇರೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ಕಟ್ಟಲು ಕನಕನನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಶಿವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಅರ್ಚಕರ ನಡುವಿನ ಜಗಳದ ಹಿಂದೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಜಾತಿ ರಾಜಕಾರಣವಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಉಡುಪಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆ ಆಗಿತ್ತು ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘರ್ಷದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಘರ್ಷ ರೂಪು ತಳೆಯುವುದಕ್ಕಿರುವ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು - ಒಂದು ಅದು ಜೈನ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧರ್ಮೀಯರ ನಡುವಿನ ತಿಕ್ಕಾಟ. ಎರಡು ಶೂದ್ರ - ದಲಿತ ವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಹೋರಾಟ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಕೇಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಪೂಜಾರಿಗಳು. ಸ್ವಶೈ-ಅಸ್ವಶೈ ಶ್ರೇಷ್ಠ-ಕನಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಮಾನವ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ವಿರುದ್ಧ ದನಿ ಎತ್ತಿದ ಕನಕದಾಸರ ಮೂಲಕ ವಾದಿರಾಜರು ಒಟ್ಟು ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ತಣ್ಣನೆಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಹೂಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಾದಿರಾಜರು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಠದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುಧಾರಣೆ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮಠದ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಹಲವು ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಸುಸಜ್ಜಿತವಲ್ಲದ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ತನ್ನ ಸುಪರ್ತಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವಾದಿರಾಜರು ಆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಜಾತಿ ನೆಲೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟು ಶೂದ್ರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಕನಕನನ್ನು ಉದಾತ್ತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನಕನನ್ನು ಬೇಲೂರಿನಿಂದ ಉಡುಪಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ವಾದಿರಾಜರ ಉದ್ದೇಶ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮಾಜಿಕವಾದುದು. ಒಟ್ಟು ಎರಡು ಬಾರಿ ಕನಕದಾಸರು ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದರೆಂಬ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾದ ಕನಕದಾಸರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ತಿರುಪತಿ, ಪಂಡರಾಪುರ, ಶ್ರೀಶೈಲ, ಮೊದಲಾದ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯಾವ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣ ಪ್ರವೇಶ ನಿರ್ಬಂಧ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೆ? ಎನ್ನುವುದು ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದ ವಿಚಾರ. ಕೃಷ್ಣ ತಿರುಗಿದ ಕನಕನ ಕಿಂಡಿ ಎಂಬ ಕಥೆಯೇ ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ವಾದಿಸುವುದಕ್ಕಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು

ಪ್ರಬಲ ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಶಿಲಾಮಯ ಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಕಾಲ ೧೬೧೩ ಅದರ ಕಳಸಾರೋಹಣ ನಡೆದದ್ದು ೧೬೧೪ರಲ್ಲ. ಉಡುಪಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಂದಿರದ ಹೊರಭತ್ತಿಯಲ್ಲರುವ ೧-೧-೧೬೧೪ರ ಶಾಸನದ ಪಾಠವು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರ 'ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವೇದವೇದ್ಯ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ತಮ್ಮ ಪೂಜಾ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲ "ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರ ಮಠಲೂ ಮೊದಲೆ ಮರಗೆಲಸವಾಗಿ ಯಿರಲಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರನೂ ಹೊರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ" ಚಿಜಿ ಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಯೂ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಲೆ ದೇವರ ಗರ್ಭಾಗಾರಮುಂದಣ ಮಠವನೂ ಶಿಲಾಮಯ ಮಾಡಿಸಿ....." ಎಂಬ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಕೆಳದಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ ತುಳು ಮತ್ತು ಮಲೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಶಾಸನ ಈ ಶಾಸನದ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ವಾದಿರಾಜರಾಗಲ, ಪುರಂದರದಾಸರಾಗಲ, ಕನಕದಾಸರಾಗಲ ಜೀವಂತವಾಗಿರಲಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶ. ವಾದಿರಾಜರು ಕಾಲವಾದ ೧೪ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವೇದ ವೇದ್ಯ ತೀರ್ಥರು ಪರ್ಯಾಯ ಪೂಜೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಯ ವರೆಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯವು ಶಿಲಾಮಯವಾಗಿರಲಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೊತೆಗೆ ಕನಕದಾಸರು ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದ ಕಾಲ ಸರಿಸುಮಾರು ೧೫೪೮-೪೯ ರಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನಕ ಉಡುಪಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಮಯ ಮಂದಿರವಿರಲಲ್ಲ. ಹುಲ್ಲು ಬಿದಿರಿನ ಚಪ್ಪರ ಮಾತ್ರವಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಸ್ಥಳೀಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಕನಕದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನಕನ ಕಿಂಡಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಯೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮಗಾದ ಅವಮಾನವನ್ನಾಗಲ, ಕೃಷ್ಣ ಮೆರೆದ ಪವಾಡವನ್ನಾಗಲ ಎಲ್ಲಯೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ ಮೆರೆದ ಪವಾಡಗಳೆಲ್ಲ ಪುರಾಣೋಕ್ತವಾದವುಗಳೇ. ಅದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಕೃಷ್ಣ ಕೃಪೆಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲಯೂ ಕೃಷ್ಣ ತಿರುಗಿದ ಘಟನೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತ ಕನಕದಾಸ ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವಂತೆ 'ಬಾಗಿಲನು ತೆರೆದು ನೇವೆಯನು ಕೊಡೊ ಹರಿಯೇ' ಕೀರ್ತನೆಗೂ ಈ ಘಟನೆಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕೀರ್ತನೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲೇ ರಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಆಧಾರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಅಂಕಿತ 'ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇಶವ'. ಈ ಕೀರ್ತನೆ ಉಡುಪಿಯ ಘಟನೆಯ ಯಾವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಜ್ಞೆಗೆ ಒಳಗಾದ ದೀನರು, ದುರ್ಬಲರ ಪರವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮಾತಾಡುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ರೂಪಿಸಿರುವ ಬಾಗಿಲು ಬಯಲಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲ ಬಾಗಿಲೊಂದು ರೂಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಲ್ಲಣದ ಧ್ವನಿಯಾಗಿಯೂ ಕೀರ್ತನೆ ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿ, ಶಿಶು, ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಈ ಮೂರು ಆತಂಕಿತ ಜೀವಗಳು. ನಿರಂತರ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಜೀವಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಜೀವಸಂವೇದನೆಯ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೊಂದನ್ನು ಕೀರ್ತನೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 'ಕರಿರಾಜ ಕಷ್ಟದಲ ಆದಿ ಮೂಲಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಕ್ಷಣ ಬಂದು ಒದಗಿದೆಯೋ ನರಹರಿಯೆ'- ಎಂಬ ಮೊದಲ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗದ ಬಗೆಗಿನ ಆತಂಕ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲಕ್ಷಿತ ಜೀವ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮವೂ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯ ಭಾಗ. ಮೊಸಳೆ ರೂಪಿ ನಗರೀಕರಣ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನುಂಗಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಬಂಧ ಬಾಹು ಚಾಚುತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಡು-ನಾಡಿನ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಅನಿರ್ವಾಯತೆಯೆಡೆಗೆ ಕೀರ್ತನೆ ಬೆರಳು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಶಿಶು ಸಂವೇದನೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಅಂಶ.

ಕಡುಕೋಪದಿಂ ಖಳನು ಖಡುಗವನು ಕೈಪಿಡಿದು ನಿ  
 ನ್ನೊಡೆಯನೆಲ್ಲಹನೆಂದು ಜಡಿದು ನುಡಿಯೆ  
 ದೃಢ ಭಕುತಿಯಲ ಶಿಶುವು ಬಡದೆ ನಿನ್ನನು ಭಜಿಸೆ  
 ಸಡಗರದಿ ಸ್ತಂಭಂದಿದೊಡೆದೆ ನರಹರಿಯೆ ||

ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಜ್ಜಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಇವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದುದು ಅವರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದುದು ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ. ಇವರ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೂಕವಾಗಿರುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೀರ್ತನೆ ಅಲಕ್ಷಿತ ವರ್ಗದ ಪರವಾದ ಕಾಳಜಿ ತೋರುವ ಮೂಲಕ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುನಾರಚನೆಯ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. “ಯಮಸುತನ ರಾಣಿಗಕ್ಷಯವಸನವನಿತ್ತೆ” ಎನ್ನುವ ಮೂರನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಅನುಭವಿಸಿದ ಅವಮಾನವನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕನಕನ ಕಿಂಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಪಠ್ಯ ‘ಏಕೆ ನಡುಗಿದೆ ತಾಯಿ ಭೂಮಿ’ ಎಂಬ ಕೀರ್ತನೆ. ಕನಕದಾಸರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಭೂಕಂಪವಾಯಿತೆಂದೂ ಅದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಪಶ್ಚಿಮ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರುಕು ಬಿಟ್ಟಿತೆಂದೂ ಆ ಬರುಕು ತೆಗೆದು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜ ಯತಿಗಳು ಕನಕನ ಕಿಂಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆಂದೂ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ‘ಭೂಕಂಪವನ್ನು ವಸ್ತು ವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ರಚಿತವಾದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕೀರ್ತನೆ ಇದು’. ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ‘ಕನಕೋಪನಿಷತ್ತು’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ “ಉಡುಪಿ ಮಠಗಳ ತಾಡವಾಲೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುವಾಗ ನನಗೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಹಳೆಯ ಕಡತಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಒಂದು ಹಳೆಯ ತಾಡವಾಲೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೊಂದು ಒಕ್ಕಣೆ ಇತ್ತು. ಕನಕದಾಸರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಭೂಕಂಪವಾಯಿತು. ಆ ಭೂಕಂಪಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರುಗಡೆಯ ಚಂದ್ರ ಶಾಲೆ ಗೋಡೆ ಬರುಕು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದರ ಎದುರುಗಡೆಯ ಕನಕದಾಸರ ಗುಡಿಸಲಿತ್ತು. ಆ ಗೋಡೆ ಕಿಂಡಿಯ ಮೂಲಕ ಕೃಷ್ಣ ಕನಕದಾಸರಿಗೆ ದರ್ಶನವಿತ್ತೆ. ಇದರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ವಾದಿರಾಜರು ಆ ಬರುಕು ಬಿಟ್ಟ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕನಕನ ಕಿಂಡಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಬೆಳಕು. ನನಗೆ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಈ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದಾಗ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಋಷಿಯಾಯಿತು. ಕನಕದಾಸರ ಜೀವನದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸಂಗತಿಗೆ ದಾಖಲೆ ಸಿಕ್ಕಿತು” ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.<sup>38</sup> ಕನಕನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ತಿರುಗಿದ ಕಥೆ ಸುಳ್ಳು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾಡವಾಲೆಯ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ವಿಷಯದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ‘ಏಕೆ ನಡುಗಿದೆ ತಾಯಿ ಭೂಮಿ ನಡು ರಾತ್ರಿಯೊಳು’ ಕೀರ್ತನೆಗೂ ಈ ಭೂಕಂಪಕ್ಕೂ ಏನಾದರು ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆ? ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಗುರುವೆ ಕೇಳಯ್ಯೆ’ ಎಂಬ ಸಾಲು ವಾದಿರಾಜರ ಜೊತೆಗಿನ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ವಾದಿರಾಜರ ಜೊತೆ ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದೂ ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೀರ್ತನೆಯ ಕೊನೆಯ ಚರಣ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದಂದು ಅಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕಾರಣವಾದನೇ ಎಂಬ ಪರಿಹಾಸದ ನುಡಿಯನ್ನು ಕನಕದಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಬನ್ನಂಜೆಯವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ.

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಕರ್ಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಕವಿತ್ವವ ಕಳಿತು

ನರಕುರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಡೆಗೆಟ್ಟರೆಂದು|

ಗುರುವೆ ಕೇಳಯ್ಯೆ ಕನಕಪ್ರಿಯ ತಿರುಪತಿಯ

ಗಿರಿಯಾದಿಕೇಶವನೆ ಒಲಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ || (ಏಕೆ ನಡುಗಿದೆ ತಾಯಿ ಭೂಮಿ)

ಕರ್ಮಿಗಳು ಎಂದರೆ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವವರು ಅನುಷ್ಠಾನವಂತರು. ಹಿಂದೆ ಕೆಲವರು ಹಾರುವರು ಮಾತ್ರ ಕರ್ಮಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಕರ್ಮಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಕಲಗಾಲ ಕುರಿಕಾಯುವ ನರಕುರಿಗಳೂ ಕರ್ಮಿಗಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜತೆಗೆ ಕವಿತ್ವವನ್ನೂ ಕಳಿತು ಹಾಡು ಹೊಸೆಯ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಂದಿ ನಡೆಗೆಟ್ಟರೆಂದು ನಡುಗಿದೆಯಾ ತಾಯಿ? ಇದು ತನ್ನನ್ನೇ ಕುರಿತು ಕನಕದಾಸರ ಪರಿಹಾಸ. ಅವರ ಕುಲ ಬಾಂಧವರು ಮತ್ತು ಮಡಿವಂತರು ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಅವರೇ ಆಡಿಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಾರೆ. ಊರ ಮಂದಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದ ತನ್ನ ನಡೆ ಪೊಡವಿಗೊಡೆಯಗೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು, ಪೊಡವಿಗೊಡೆಯನ ರಾಣಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆಂದೆ ಅವಳು ನಡುಗಿದಳು.

ನಡುಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಇದು ಸೊಲ್ಲನ ಒಳ ಧ್ವನಿ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಹಾಡು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಈ ತನಕ ಯಾರು ಗಮನಿಸದೆ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಕ” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕನಕದಾಸರು ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪರಿಹಾಸದ ಹಿಂದೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಡಂಬನೆಯಿದೆ. ಸಮಾಜವು ಕಾಲಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಜನಮುಖ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ನಿರೂಪಣೆಗಳಿವೆ. ಕನಕದಾಸರು ಉಡುಪಿಯ ಭೂಕಂಪವನ್ನು ನೆನೆದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಉಡುಪಿಯ ಜಾತಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲು ಈ ಕೀರ್ತನೆಯೊಂದು ಆಕರವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ದೇವರು-ಮತ-ಮಠ-ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಪಾಳೇಗಾರಿಕೆಯ ಪರಂಪರೆಯೊಂದು ಉಡುಪಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂತು ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. 'ಉಡುಪಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಜನಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಶಿವಾಲಯದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಧ್ವಾಲಯಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ ಹಾಡುವ ಪರಂಪರೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳ ಮೌಞಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯೇ ಆದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಕರಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ.'

ಗ್ರಂಥ ಋಣ:

೧. ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಬಿಜ್ಜರಗಿ : ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿ ಕನಕದಾಸರು : ಶೈಲಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ ವಿಜಾಪುರ, (೨೦೧೦)
೨. ಡಾ. ಶ್ರೀರಾಮ ಅಚನೂರು : ಕನಕದಾಸರ ಚಿಂತನೆಯ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ದರ್ಶನ : ಗಗನ ಪ್ರಕಾಶನ ಬಾಗಲಕೋಟೆ,(೨೦೧೧)
೩. ಹೊ.ರಾ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್ (ಸಂ) : ಕನಕದಾಸರ ಜನಪ್ರಿಯ ಕೀರ್ತನೆಗಳು : ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಬೆಂಗಳೂರು, (೨೦೦೮)
೪. ಹ. ಕ. ರಾಜೇಗೌಡ : ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೋಧ (ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ) : ಪರಂಪರವಲೋಕನ ಸಮಿತಿ ಮಂಡ್ಯ, (೨೦೦೮)
೫. ಪ್ರೊ. ಸುಧಾಕರ (ಸಂ) : ಕನಕದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಂಡಿಗೆಗಳು : ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು, (೨೦೧೨)